23.5.2025

Rahoitusmarkkinaosasto
Lainsäädäntöneuvos, yksikön päällikkö Elina Rantakokko

Valtiovarainministeriön rahoitusmarkkinaosaston lausunto hallintovaliokunnalle hallituksen esityksestä eduskunnalle laeiksi pankki- ja maksutilien valvontajärjestelmästä annetun lain, verotusmenettelystä annetun lain ja oma-aloitteisten verojen verotusmenettelystä annetun lain 30 §:n muuttamisesta (HE 25/2025 vp)

Valtiovarainministeriön rahoitusmarkkinaosasto on osallistunut käsiteltävänä olevan hallituksen esityksen valmistelleen työryhmän työhön ja kannattaa siinä esitettyjä muutoksia.

Valtiovarainministeriö korostaa, että käsiteltävänä olevalla hallituksen esityksellä on yhteys EU:n elpymis- ja palautumistukivälineeseen, RRF-pakettiin. Edellä mainitusta tukivälineestä saatava rahoitus on sidottu pankki- ja maksutilien valvontajärjestelmästä annetun lain muuttamiseen esityksessä ehdotetulla tavalla niin, että tilitapahtumia koskeva kyselyjä voidaan tehdä pankki- ja maksutilien valvontajärjestelmän kautta. Rahoituspäätöksen mukaisesti lain tulee olla voimassa 31.12.2025 mennessä ja tilitapahtumien välittämisen tuotantokäytössä viimeistään 30.6.2026, jotta Suomi on oikeutettu hakemaan 1,6 miljoonan euron maksatuksia elpymis- ja palautumistukivälineestä. Mikäli Suomi ei ole saanut toteutettua edellä mainittuja elpymis- ja palautumissuunnitelman mukaisia hankkeitaan, voivat tulonmenetykset nousta valtiovarainministeriön laskemien mukaan jopa 70–80 miljoonaan euroon. Ehdotettujen lainmuutosten nopealla käsittelyllä varmistetaan, että Suomi täyttää elpymis- ja palautumissuunnitelman mukaiset tavoitteensa.

Pankki- ja maksutilien valvontajärjestelmästä annetussa laissa säädetään pankki- ja maksutilien valvontajärjestelmästä, joka muodostuu luottolaitosten ylläpitämistä pankki- ja maksutilien tiedonhakujärjestelmistä, pankki- ja maksutilirekisteristä sekä koostavasta sovelluksesta. Toimivaltaisten viranomaisten, jotka on määritelty pankki- ja maksutilien valvontajärjestelmästä annetussa laissa, on tällä hetkellä mahdollista saada pankki- ja maksutilien valvontajärjestelmän kautta ainoastaan tilin asiakkuuteen liittyviä tietoja, kuten tilinhaltijan nimi ja henkilötunnus, tilin IBAN-numero ja tilin avaamispäivä. HE 25/2025 vp:ssä ehdotetaan, että tietyillä toimivaltaisilla viranomaisilla olisi oikeus tehdä pankki- ja maksutilien

valvontajärjestelmän kautta myös saldo- ja tilitapahtumatietoja koskevia kyselyjä.

Käytännössä tämä tarkoittaa sitä, että pankki- ja maksutilien valvontajärjestelmään lisättäisiin uusi toiminnallisuus, sähköinen keskitetty saldo- ja tilitapahtumajärjestelmä, jota hyödyntäen Tulli välittäisi toimivaltaisten viranomaisten tekemät kyselyt koostavan sovelluksen avulla tiedon luovuttajille ja näiltä saatavat kyselyjen vastaukset edelleen toimivaltaisille viranomaisille. Tulli hyödyntäisi saldo- ja tilitapahtumien tiedonvälitykseen samaa koostavaa sovellusta, jota Tulli käyttää jo tällä hetkellä tilin asiakastietojen välittämiseen.

Esityksen tavoitteena on viranomaisten pankkitilejä koskevien kyselyjen keskittämisellä samaan järjestelmään säästää kustannuksissa, vähentää päällekkäisten tietojärjestelmien aiheuttamaa työmäärää ja tehostaa viranomaisten toimintaa. Muutokset, joita esitetään, keventäisivät myös luotto- ja maksulaitosten tilitapahtumakyselyjä koskevaa hallinnollista taakkaa keskittämällä viranomaisen kyselyt yhteen järjestelmään, jossa yhdenmukaistetaan tilitapahtumakyselyjen käsittelysääntely kaikkien viranomaisten ja niiden tekemien kyselyjen osalta.

Keskittämällä kyselyitä esityksessä ehdotetulla tavalla lisättäisiin tilitapahtumakyselyjä koskevien tiedustelujen tietosuojaa tuomalla kaikki kyselyt samaan sähköiseen tietoturvalliseen järjestelmään.

Valtiovarainministeriön näkemyksen mukaan esityksessä on kattavasti otettu huomioon ehdotettujen muutosten muut vaikutukset tietosuojaan, sillä saldo- ja tilitapahtumatietojen tiedonvälitykseen liittyy yksityiselämän ja henkilötietojen suojan kannalta uusi kajoavuuden aste. Yksityiselämän suojaamiseksi toimivaltaisten viranomaisten saldo- ja tilitapahtumatietoja koskevien kyselyjen tulisi olla yksittäiseen viranomaistehtävään liittyviä, tarkkarajaisia ja viranomaiselle välttämättömiä sen suorittaessa laissa säädettyä tehtäväänsä. Lisäksi esityksen mukaan on varmistettava, että erityisten henkilötietojen käsittelyssä keskitetyssä järjestelmässä on huomioitu riittävät suojakeinot.

Valtiovarainministeriössä on vireillä rahanpesulainsäädännön kokonaisuudistusta koskeva hanke, jonka osana valmistellaan niin sanotun kuudennen rahanpesudirektiivin ja rahoitustietodirektiivin muutoksen edellyttämiä muutoksia lakiin pankki- ja maksutilien valvontajärjestelmästä. Kuudennen rahanpesudirektiivin myötä tehtävät muutokset liittyvät lähinnä täsmennyksiin niihin tietoihin, joiden tulee olla saatavilla pankki- ja maksutilien valvontajärjestelmästä sekä jäsenvaltioiden pankkitilitietorekisterien ja tiedonhakujärjestelmien yhteenliittämistä koskevaan sääntelyyn. Rahoitustietodirektiivin muutoksen osalta tulee implementoida ilmoitusvelvollisille suunnattu velvoite toimittaa tilitapahtumatiedot tietyssä

sähköisesti jäsennellyssä muodossa ja teknisillä keinoilla, jotka vahvistetaan Euroopan komission vielä valmistelussa olevassa täytäntöönpanosäädöksessä. Rahanpesulainsäädännön kokonaisuudistushankkeessa valmisteltavat muutokset eivät ole ristiriidassa hallituksen esityksessä ehdotettujen muutosten kanssa.

Valtiovarainministeriö yhtyy talousvaliokunnan lausunnossaan TaVL 13/2025 vp - HE 25/2025 vp esittämään näkemykseen, jonka mukaan hallituksen esityksessä tavoitellut toiminnalliset ja taloudelliset hyödyt toteutuvat parhaiten, jos toimivaltaiset viranomaiset hyödyntävät tietopyynnöissään laajasti pankki- ja maksutilijärjestelmää sekä siihen ehdotettua uutta saldo- ja tilitapahtumajärjestelmää.

Elina Rantakokko

Lainsäädäntöneuvos, yksikön päällikkö
Rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämisen yksikkö
Rahoitusmarkkinaosasto
Valtiovarainministeriö
elina.rantakokko@gov.fi

Liitteet / -

Jakelu / HaV

Tiedoksi / -